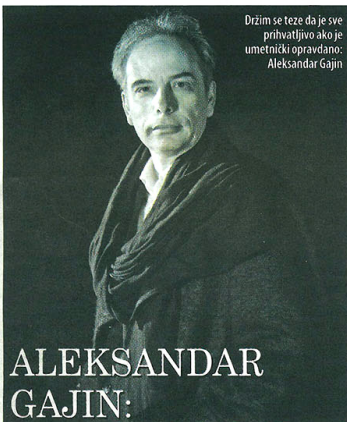

Držim se teze da je sve prihvatljivo ako je umetnički opravdano: Aleksandar Gajin

ALEKSANDAR
GAJIN:

Propitivati stvarnost u kojoj nastaje umetnost

STUBOVI KULTURE

U inat vremenu i okolnostima u kojima živimo i stvaramo, sezonu smo koncipirali tako da se oslanja na velike pisce i ansambl predstave. Sezona je bazirana na preispitivanju i sadašnjosti i prošlosti, kroz pisce koji čine korpus velike literature. Nekoliko predstava su je obeležili: prvi put u SNP dvojac Dukovski-Popovski (*Duh koji hoda*), Šine Milene Marković u režiji Dušana Mamule, šansa za mlade umetnike, uvek aktuelni Dekameron u režiji Ane Tomović, Hamlet Nikole Zavišća, posle pola veka ponovo na sceni, te izazov za pozorište u svakom pogledu: Na Dini ćuprija Kokana Mladenovića - objašnjava još jednu uspešnu sezonu Srpskog narodnog pozorišta direktor Drame u tom teatru, Aleksandar Gajin.

● **Koje premijere planirate do kraja sezone, a koje do kraja godine?**

- Planiramo još dve premijere: Razvojni put Bore Šnajdera velikog Ace Popovića u režiji Predraga Štrpca i komad na Kamenoj sceni pod radnim naslovom Požar u režiji Mije Knežević o događajima koji su obeležili neposrednu tragičnu prošlost Novog Sada.

● **Da li je u današnje vreme realno planirati sezonu na osnovu prethodno utvrđenog koncepta?**

- Mislim da su koncepti kako u pozorištu, tako i na festivalima vrlo upitna stvar i podložna velikom zastajivanju. Naravno u ustanovama koje nisu usko profilisane i samim svojim bićem konceptualno određene. Nisam zagovornik teze da narodna pozorišta treba da imaju estetički odnos prema publici i, samim tim, prema sopstvenom repertoaru. Ona treba, i dužna su, da propitaju stvarnost društva u kome stvaraju svoju umetnost. Držim se teze da je sve prihvatljivo, ako je umetnički opravdano.

● **Kako vidite budućnost pozorišta i, posebno, SNP, u vremenima koja dolaze?**

- Nalazimo se u periodu u kome se čak i ne krije da je svakolika umetnost u Srbiji nepoštovana i neopretna političkoj eliti. Ta mizerija koja se izdvaja iz budžeta za kulturu, ukidanje statusa „ustanova od nacionalnog značaja“ vrlo jasno pokazuje da činovnici smatraju da je umetnost pijani gutaj državnog novca i da bi sve to trebalo izbaciti na tržište. Na tržište koje će degradirati i tako neveliku potrebu našeg naroda za kulturom. Nikada se ovako velike

Mizerija koja se izdvaja iz budžeta za kulturu, ukidanje statusa „ustanova od nacionalnog značaja“ vrlo jasno pokazuje da je umetnost pijani gutaj državnog novca i da bi sve to trebalo izbaciti na tržište

ansambl predstave ne bi mogle napraviti bez velikih ansambala i mašinerije koja stoji iza scene, da se ne lažemo. Velika pozorišta moraju da postoje bez pogovora. Mera njihove glazbenosti je vreme u kome deluju i opšte stanje u društvu. Ne bojim se za Srpsko narodno pozorište, bilo je i gorih vremena. Ako ništa drugo, malograđani bar čuvaju tradiciju. A, SNP jeste tradicija ovog naroda. Ne postoji ni jedan narod na svetu, koji drži do svog nacionalizma, da ne shvata važnost održavanja kulturnog bića. Ponovo nam se ništa bacanje kamena s ramena, pa valjda smo već jednom napravili od tog kamena neke stubove koji drže našu kulturu. Aman...

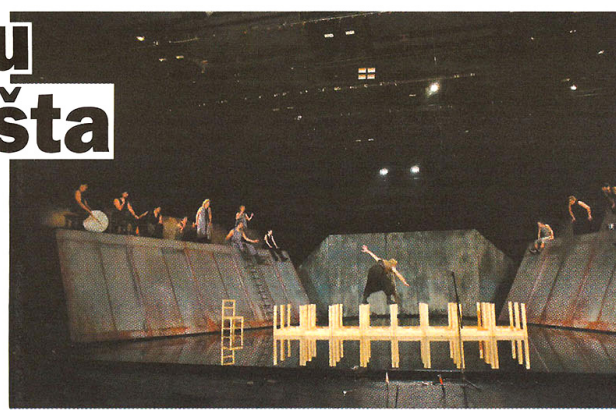
Spektakl u slavu Andrića i pozorišta

Epska snaga - inače ključni izraz u obrazloženju povodom dodele Nobelove nagrade Ivi Andriću te daleke 1961. godine - predstavlja isto tako i glavnu vrednost predstave *Na Dini ćuprija*, koja je 17. marta izvedena na sceni SNP u Novom Sadu. Autor adaptacije i reditelj Kokan Mladenović je, težeći da za jezgroviti jezik, pripovedačku slojevitost i misaonu dubinu istomenog Andrićevog romana pronade odgovarajući, savremen scenski izraz, na uzbuđivju način rešio ovaj težak zadatak.

Naime, nizovi potresnih, vizuelno

raskošnih scenskih prizora se - sudeći po dugotrajnim ovacijama premijerne publike - na efekatan način spajaju sa gorkim, lirskim, često tragičnim monolozima ali i komentarnim likova, i to pre svega zahvaljujući sugestivnom, neodoljivom ritmu kojim reditelj vodi i glumce i publiku kroz široki spektar Andrićevih osećanja, strasti i sudbina. Ovakom doživljaju svakako doprinose i muzika Irene Popović, kostimi Tajane Radčić, scenografija Marije Kalabić, scenski pokret Andreje Kulešević, kao i dramaturgija Svetislava Jovanova. Međutim, za moderno i

aktuelno, ali i očigledno andrićevskom duhu verno ostvarenje iznad svega je zaslužan vrhunski kompaktni glumački ansambl, u kojem su Jelena Antonijević, Strahinja Bojović, Danica Grubački, Gordana Đurđević, Grigorije Jakšić, Dušan Jakšić, Milan Kovačević, Jugoslav Krajnov, Tijana Maksimović, Marija Medenica, Sanja Mikitišin, Vršnja Obradović, Igor Pavlović, Aleksandra Pleskonjić, Nina Rukavina, Marko Savić, kostimi Tajane Radčić, scenografija Marije Kalabić, scenski pokret Andreje Kulešević, kao i dramaturgija Svetislava Jovanova. Međutim, za moderno i

Violinista za 21. vek

Jedan od najpopularnijih i najizvođenijih muzikala, *Violinista na krovu* pojavljuje se u novoj verziji kao plod prve zajedničke saradnje ansambala Novosadskog pozorišta (Ujvidski Színház) i SNP, u režiji gosta iz Mađarske Atile Bereša. Delo autora trija Džozef Stejn (pisac) - Džeri Bok (kompozitor) - Seldon Hamik (autor songova), a na osnovu

boli život. Podjednako važan elemenat atraktivnosti i privlačnosti *Violiniste na krovu* predstavlja šarmantna i autentična muzička podloga, zasnovana na narodnom melosu ruskih i poljskih Jevreja tog doba. U glavnim ulogama nastupaju Aron Balaz (Tejvje), Gordana Jošić Gajin (Golde, njegova žena), kao i Emina Aur, Agota Ferenc

serije priča Tejvje i njegove kćeri Solema Alejehma, *Violinista na krovu* govori o svakodnevici i sudbini siromašnih Jevreja u carskoj Rusiji početkom prošlog veka. Glavni junak priče je Tejvje, seoski mlekačija i otac pet kćeri, koji se bori na dva fronta, kako bi očuvao ustaljene jevrejske običaje i tradiciju. S jedne strane, on pokušava da se odupre volji svojih triju samosvojnih starijih kćeri, koje žele da se udaju iz ljubavi, a ne da prihvate muze koje će im roditelji odrediti. S druge strane, Tejvje i ostali stanovnici sela se postepeno suočavaju sa sve većom represijom carske vlasti, koja će ih na kraju i prognati iz njihovog zavičaja. Radnja muzikala na uzbuđivju, potresan ali i humoran način govori - kroz dramske scene kao i kroz songove - o tradiciji i progresu, o mukama običnih ljudi i njihovoj nadi u

Jovana Balašević (kao tri Tejvjeve starije kćeri). Pored njih, uloge tumače devojčice Sara Todorčić i Marija Mia Miroslavić, Gordana Đurđević, Milovan Filipović, Nebojša Savić, Igor Pavlović, Atila Grčić, Atila Madar, Milorad Kapor, Zoltan Šimer, Dragan Kojić, Arpad Mesáros, Aleksandra Pleskonjić, Silvija Križan, Danijel Husta, Istvan Kereš i drugi. U autorskoj ekipi su takođe Barbara Ari Nad (adaptacija), Svetislav Jovanov (dramaturg), Balaz Horešni, Saša Senković (scenograf), Mirjana Stojanović, Mauzić (kostimograf), Đerd Kramer (koreograf) i David Klem (dirigent). Instrumentalnu podlogu predstave uživo realizuju muzičari *Budapest Klezmer banda* pod vodstvom Ferenc Javorija, danas najpoznatiji istočnoevropski izvođači jevrejske muzike sa tradicionalnim *yiddish* korenima.

Omnibus opere

Jako volim izazove. SNP je za mene postalo mesto na koje se svakih nekoliko godina vraćam po i zbog njih. Pre dvanaest godina odavde su me zvali da postavim Steriju *Pokondrenu tikvu*. Bio je to moj prvi rediteljski susret sa klasikom, a pozorištu prva reinkarnacija čuvenog naslova velikog domaćeg pisca posle trideset godina. Posle smo ovde na drzak i oničan način radili velikog Izbena, potom veliku Agatu Kristi.

Sad imam uzbuđenje i čast da prvi put režiram opere tri poznata kompozitora 20. veka i sarađujem sa operskim kremenom ovog grada, juhuu! Menotti, Barber i Hindemits su na okupu već začudna ekipa. Prvi je stekao slavu, jer je uspeo da ukrsti tradicionalnu italijansku operu sa savremenim temama 20. veka. Drugi, da svojom muzičkom elegancijom i istančanim ukusom širokom auditorijumu servira umetnost. Treći, da ima mozak matematičara, a u srcu harmoniju sveta (asocijacija na *Die Harmonie der Welt*, Hindemitovu operu, kao i *Harmonies Mundi*, knjigu/teoriju Johana Keplera).

Telefon, *Partija bridža* i *Tamo i natrag* u istoj večeri - to vam je kao da ste sli na piće sa drugaricom iz obdaništa, drugom iz srednje škole i kolegom s fakulteta. Otvoriće se potpuno različite priče, ali će vam celo veče biti zabavno. Ovu predstavu, pored ljubitelja opere, posvećujemo onima koji operu još nisu probali, generaciji koja raste ili je već odrasla sa idejom da je to nešto starinsko i neprirodno. Opera je, bar za mene, jedna paralelna realnost, svet u kojem je u redu osećati najveće strasti i njih razmenjivati na sav glas, u kojem se junaci ničega ne stide i u kojem se život do poslednjeg daha i umiranje sa osećanjem kosmosa u plućima podrazumeva...

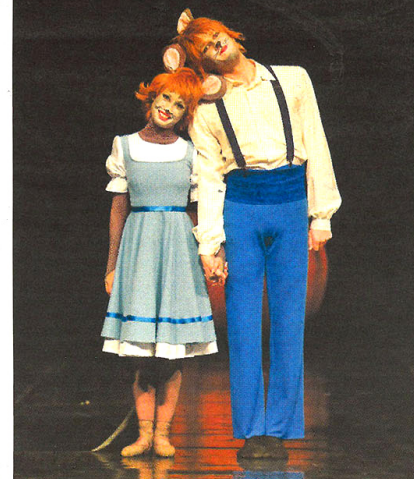

Ekspedicija Čarobna frula

Čuvenu Mocartovu operu, koju obožavaju ljudi na čitavoj planeti i čije arije spadaju među najpopularnije u istoriji klasične muzike, dovodimo pred novosadsku publiku posle više od trideset godina. U ovom novom, interaktivnom scenskom čitanju *Čarobne frule* rediteljki Kseniji Krnjajski i timu koji je pre nekoliko meseci oduševio operku publiku i kritiku postavkom opere *Omnibus*, pridružilo se još nekoliko umetničkih motora Opere i Drame SNP. Premijerna vožnja je zakazana za 21. maj.

Čarobna frula SNP 2016 je muzička ekspedicija na kojoj će deca biti u prilici da otkriju čari opere, teatra, ali i da se podsete kako u životu moramo da upregnemo i srce i mozak da bismo savladali prepreke, osvojili ciljeve i na kraju bili nagrađeni. U ovom katarzičnom putovanju kroz vreme, tajne hodnike bajke i čarobne Mocartove partiture, učestvuju operki pevači, dirigent, orkestar, glumci i - rame uz rame sa njima - deca, ona kojima će ovo biti prvi susret sa operom, ali i ona, koja to po godinama nisu, ali su srce jesu, uvek. Svi vi, od 7 do 107 godina, dobrodošli!

Balet za decu i odrasle Ko je najmoćniji na svetu?

Tamara (11) kaže da su joj se najviše dopali Princeza mišica i Princ miš jer je njihova ljubav pobedila. Predstava je i za odrasle, kako nam roditelji potvrđuju, vratila ih je u najlepše dane detinjstva i podsetila na prvu ljubav. Sreli smo i grupu učenika petog razreda iz OS Sveti Sava iz Rumenske, koji su, uglavnom uzvikujući da je ljubav najmoćnija na svetu. Za ovaj uzrast najvažnija poruka je da je Princeza mišica svoju ljubav poklonila svome Princu, a ne ormom za koga se veruje, na prvi pogled, da je moćan i neprikosnoven. Dečaci su posebno važna pobeda Prince nad zemaljskim silama.

Petogodišnje trojke Iva, Lana i Dunja iz Novog Sada, koje su roditelji doveli na predstavu, izjavile su da im se najviše sviđala malina, kao scenski rekvizit. U mnoštvu sarenih kostima veselih boja, ovim trojkama je privukla pažnju najmlađih učesnika u baletu, Dece i Beba mišica, jer s njima poistovećuju. Sofiji (4) se najviše sviđa scena rušenja velikog zida, koji metaforično predstavlja svaku prepreku u životu i koja se, uz pomoć prijatelja, lako savlada. Naravno, ova četvorogodišnjakinja zna odgovor na pitanje ko je najmoćniji na svetu - da je to ljubav, jedina sila koja sve nadvladava.

Scenska umetnost je ispunila jedan od zadataka, da plesom, muzikom, okretom baletskih igrača, naglase istinsku poruku o ljubavi kao univerzalnoj kategoriji, jedinju sili koja za svoju realizaciju treba dvoje.